

Flygtningenævnets baggrundsmateriale

Bilagsnr.:	498
Land:	Ukraine
Kilde:	Landinfo
Titel:	Temanotat. Ukraina. Sikkerhetssituasjonen og humanitære forhold i Zakarpattja fylke
Udgivet:	30. april 2024
Optaget på baggrundsmaterialet:	20. februar 2025

LANDINFO

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon

Temanotat

Ukraina

Sikkerhetssituasjonen og humanitære forhold i Zakarpattja fylke

30. april 2024

© Landinfo 2024

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.

Alle henvendelser om Landinfos rapporter kan rettes til:

Landinfo
Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon

Fredrik Selmers vei 6
Postboks 2098 Vika
0125 Oslo
Tel: 23 30 94 70
E-post: landinfo@landinfo.no
www.landinfo.no

Om Landinfos temanotater

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) innhenter og analyserer informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet har behov for kunnskap om.

Landinfos temanotater er basert på opplysninger fra nøye utvalgte kilder. Opplysningene er behandlet i henhold til [anerkjente kvalitetskriterier for landinformasjon](#) og [Landinfos retningslinjer for kilde- og informasjonsanalyse](#).

Temanotatene bygger på både skriftlig og muntlig kildemateriale. En del av informasjonen som formidles, er innhentet gjennom samtaler med kilder på informasjonsinnhentingstreiser. Landinfo tilstreber bredde i kildetilfanget, og så langt mulig er det innhentet informasjon fra kilder som arbeider uavhengig av hverandre. Alt benyttet kildemateriale er fortløpende referert i temanotatene. Hensyn til enkelte kilders ønske om anonymitet er ivarettatt.

Notatene gir ikke et uttømmende bilde av temaene som undersøkes, men belyser problemstillinger som er relevante for UDIs og UNEs behandling av utlendingssaker.

Landinfo er en faglig uavhengig enhet, og informasjonen som presenteres, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos temanotater gir heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som omtales.

About Landinfo's reports

The Norwegian Country of Origin Information Centre, Landinfo, is an independent body within the Norwegian Immigration Authorities. Landinfo provides country of origin information (COI) to the Norwegian Directorate of Immigration (Utlendingsdirektoratet – UDI), the Immigration Appeals Board (Utlendingsnemnda – UNE) and the Norwegian Ministry of Justice and Public Security.

Reports produced by Landinfo are based on information from carefully selected sources. The information is collected and analysed in accordance with [common methodology for processing COI](#) and [Landinfo's internal guidelines on source and information analysis](#).

To ensure balanced reports, efforts are made to obtain information from a wide range of sources. Many of our reports draw on findings and interviews conducted on fact-finding missions. All sources used are referenced. Sources hesitant to provide information to be cited in a public report have retained anonymity.

The reports do not provide exhaustive overviews of topics or themes, but cover aspects relevant for the processing of asylum and residency cases.

Country of Origin Information presented in Landinfo's reports does not contain policy recommendations nor does it reflect official Norwegian views.

Summary

Zakarpattia oblast borders to Lviv oblast in the north, Ivano-Frankivsk oblast in the east, to Slovakia and Poland in the west, to Hungary in the south-west and Romania in the south. Zakarpattia oblast has experienced no attacks in the period covered by this report. One attack occurred in May 2022 with no reported casualties.

Several hundred thousands of internally displaced persons have taken up residence in Zakarpattia oblast. With its location close to the border with Poland, and as a hub for national and international train traffic, many have also lived temporarily in the oblast before traveling onwards. There is often a high proportion of vulnerable persons among the internally displaced, in need of assistance from Zakarpattia's public authorities. Humanitarian measures have been implemented, such as distribution of food and other necessities, dissemination of information, legal aid and financial assistance.

Sammendrag

Zakarpattja fylke (oblast) ligger vest i Ukraina, og grenser til fylkene Lviv i nord, Ivano-Frankivsk i øst, og til Slovakia og Polen i vest, Ungarn i sør-vest og Romania i sør. Det har ikke vært angrep i Zakarpattja fylke i perioden dekket av dette notatet. I mai 2022 ble fylket truffet i et luftangrep, uten rapporterte drepte eller sårede sivile.

Flere hundre tusen internt fordrevne har tatt opphold i Zakarpattja fylke. Det er ofte en høy andel sårbare blant dem, med behov for hjelp fra lokale myndigheter. Det er iverksatt humanitære tiltak, som distribusjon av mat og andre behovs-artikler, informasjonsformidling, rettshjelp og økonomisk bistand.

Innhold

1 Innledning.....	6
1.1 Kilder og kildeinformasjon.....	6
1.2 Geografi og befolkning.....	7
2 Krigen i Ukraina – bakgrunn	8
2.1 Konflikthistorie.....	8
2.2 Dagens situasjon	9
2.3 Partene i konflikten.....	11
2.4 Hvor har de ulike aktørene kontroll.....	11
3 Sikkerhetshendelser i Zakarpattja fylke	12
3.1 Sikkerhetshendelser og sivile ofre 1. januar 2023–1. april 2024.....	12
4 Internt fordrevne og returbefolkning	12
5 Humanitære forhold	13
5.1 Offentlige tjenester og sivil infrastruktur	14
5.1.1 Sysselsetting og husholdsøkonomi	15
5.1.2 Tilgang til bolig	16
5.1.3 Tilgang til skole og utdanning	16
5.1.4 Tilgang til helsetjenester.....	16
5.1.5 Stønadsordninger	17
5.1.6 Digital tilgang til offentlige tjenester og stønadsordninger	18
5.2 Sårbare grupper.....	18
Referanser.....	19

1 Innledning

Dette temanotatet omhandler sikkerhet, situasjonen for internt fordrevne og humanitære forhold i Zakarpattja fylke. Det er ett av tre notater om situasjonen i Zakarpattja, Lviv og Volyn fylker, basert på bestilling fra Utlendingsdirektoratet.

Første del av notatet gir en kortfattet redegjørelse for krigen i Ukraina og hvordan den har utviklet seg. Deretter omtales sikkerhetssituasjonen i Zakarpattja fylke. Kapittelet om sikkerhetssituasjonen dekker perioden 1. januar 2023 til 1. april 2024, med søkelys på situasjonen for sivilbefolkningen.

De neste kapitlene omhandler situasjonen for internt fordrevne og humanitære forhold. Her omtales hovedtrekk ved situasjonen i landet generelt, og i Zakarpattja fylke spesielt. Krigen påvirker nært alle sektorer innenfor landets sivile infrastruktur, og det er ikke mulig innenfor rammene av notatet å gi en uttømmende fremstilling. Derfor konsentrerer vi oss om aspekter som tilgang til bolig, arbeid, skolegang og helsetjenester. Andre sektorer, som næringsliv og annen produksjon, omtales i mindre grad.

I notatet bruker vi begrepet **sivil** om personer som verken er medlem av væpnede grupper eller deltar i stridigheter. Med **sikkerhetshendelser** menes angrep med droner og missiler mot ukrainske mål, trefninger mellom ukrainske og russiske væpnede styrker, udetonerte miner samt drepte og sårede sivile.

1.1 Kilder og kildeinformasjon

Notatet bygger på åpent tilgjengelige kilder. Det finnes svært mye skriftlig informasjon om konflikten i Ukraina i blant annet media, forskningsrapporter og rapporter fra internasjonale organisasjoner.

Mye av informasjonen om sikkerhetssituasjonen er basert på nyhetsartikler i ukrainsk og internasjonal media. Man skal være nøye med å vurdere kilder og informasjon fra krigsområder. Situasjonen i Zakarpattja er imidlertid langt mer oversiktlig enn ved frontlinjen og i de østlige fylkene som mye hyppigere rammes av luftangrep og pågående stridshandlinger.

Vi har også kryssjekket rapporteringer i ukrainsk media med andre nyhetskilder og rapporter fra andre typer kilder.

Begge parter i krigen har interesse av å spre mis- og desinformasjon om egen eller den andres status i krigen og/eller antall drepte og sårede. Nyhetskildene som brukes, har sin informasjon direkte fra ukrainske regionale sivile eller militære myndigheter. Vi ser ikke bort fra at ukrainske myndigheter kan overdrive antallet droner og missiler som skytes ned, og/eller minimere skadene de medfører. Det foreligger også lite informasjon om hva slags infrastrukturanslag som har blitt truffet. Landinfo har likevel valgt å bruke kildeinformasjonen da den gir en

indikasjon på omfanget av hendelser, i mangel av rapporter fra undersøkelseskommisjoner som har verifisert hendelsene med vitner og ofre i ettertid.

Informasjonen om humanitære forhold er blant annet basert på informasjon fra lokale myndigheter i Zakarpattja. Videre viser vi til tall og funn presentert i *Third Ukraine Rapid Damage and Needs Assessment*, om perioden fra februar 2022 til utløpet av desember 2023. Rapporten er utarbeidet av Verdensbanken, ukrainske myndigheter, EU og FN, i samarbeid med internasjonale og lokale aktører (WB et al. 2024). I like stor grad benyttes informasjon fra Danish Refugee Council. DRC har permanent vært til stede i Ukraina siden 2014, og har siden februar 2022 ytterligere utvidet arbeidet i landet. Informasjon om internt fordrevne baserer seg ellers på rapportering fra International Organization for Migration (IOM), som siden 2014 permanent har vært til stede i landet.

Det foreligger begrenset kildemateriale som særskilt beskriver den humanitære situasjonen i Zakarpattja fylke. Tilgjengelig rapportering dreier seg hovedsakelig om oversikter som omtaler trender og behov i hele den vestlige regionen. Det er uansett rimelig å anta at den humanitære situasjonen og situasjonen for internt fordrevne i Zakarpattja, ikke skiller seg vesentlig fra mer detaljerte beskrivelser i rapporter om nabofylkene Lviv og Volyn (se Landinfo 2024a, b).

Situasjonen, som antall internt fordrevne og til- og fraflytting mellom fylker, følger konfliktutviklingen for øvrig. Derfor må de eksakte tallene ses som estimer og indikasjoner. Flere av kildene uttrykker tilsvarende forbehold.

1.2 Geografi og befolkning

Før fullskalainvasjonen i februar 2022 hadde Ukraina 43 millioner innbyggere, og er etter Russland det nest største landet i Europa i areal.

Ukraina er delt inn i 24 fylker (oblaster), en autonom republikk (Krym) og to byer med fylkesstatus: Kyiv og Sevastopol (CIA u.å.). Hovedstaden er Kyiv, som før invasjonen hadde ca. tre millioner innbyggere. De mest folkerike fylkene er Donetsk, Dnipropetrovsk, Kyiv by, Kharkiv, Lviv, Odesa, Luhansk, Krym, Zaporizjzja og Vinnytsia (PopulationU u.å.).

Zakarpattja (Zakarpatska), også kjent som Transkarpattja, er et fylke vest i Ukraina, og grenser til fylkene Lviv i nord, Ivano-Frankivsk i øst, og Slovakia i vest og Ungarn i sør-vest og Romania i sør. Fylket har dessuten en liten grense mot Polen i vest.

Kilde: ECHO (2014)

Administrasjonssenteret og største by i Zakarpattja fylke er Uzjhgorod. Per 1. januar 2022 bodde det 1 244 000 innbyggere i Zakarpattja (Minfin 2022). 80 prosent snakker ukrainsk, mens nesten 13 prosent snakker ungarsk, tre prosent russisk og tre prosent rumensk (Translators without borders u.å).

Økonomien i Zakarpattja fylke baserer seg først og fremst på jordbruk, grensehandel, vinproduksjon og skogsdrift. Hovedindustrien er trevirke, matindustri og lettindustri. Det dyrkes i hovedsak poteter og korn (Ukraine.com u.å). Zakarpattjas 45 mil lange grense mot EU har blitt et krysningspunkt for flyktninger som ønsker å forlate landet etter fullskalainvasjonen (Farbar 2023).

2 Krigen i Ukraina – bakgrunn

2.1 Konflikthistorie

Siden selvstendigheten i 1991 har det vært mange politiske og økonomiske kriser og uro i Ukraina. Landet har vekslet mellom å søke seg mot Europa og vesten, og mot Russland, alt etter politisk ledelse i landet.

Den væpnede konflikten i Øst-Ukraina har vart siden våren 2014. Den prorussiske presidenten Viktor Janukovitsj ble avsatt 2014, etter protester fordi han avsto å inngå tilknytningsavtale med EU, men heller snudde seg mot Russland. Det var også protester mot økende korrupsjon og et mer autoritært styre.

Kort tid etter Janukovitsj' avgang annekterte Russland Krym i mars 2014. Inspirert av hendelsene på Krym, gjorde prorussiske separatister opprør øst i

Ukraina i april 2014. Det utviklet seg til krig i fylkene Donetsk og Luhansk (Donbass). Separatister erklærte opprettelsen av DPR (Donetsk People's Republic) og LPR (Luhansk People's Republic) våren 2014 (Havlik, Kochnev & Pindyuk 2020). Separatistene okkuperte 30 prosent av Donetsk og Luhansk fylker. Strids-handlingene foregikk langs frontlinjen i Donetsk og Luhansk, og frem til 2022 var rundt 14 000 mennesker drept, hvorav 3000 sivile (Landinfo 2020b, s. 11-12).

Den 24. februar 2022 angrep Russland Ukraina fra tre sider: nord, sør og øst. Russiske styrker møtte stor motstand fra det ukrainske forsvaret. Den første måneden klarte russiske styrker å ta store deler av Kherson fylke, større deler av Donetsk fylke enn de hadde fra før (inkludert Mariupol), større deler av Luhansk enn det de hadde før, store deler av Kharkiv fylke, forsteder nord for Kyiv og Tsjernihiv og Sumy fylker.

De russiske styrkene fikk problemer med å holde posisjoner rundt og nord for Kyiv, trakk seg ut av disse områdene i april og konsentrerte styrkene i øst og sør (Center for Preventive Action 2023). Sommeren 2022 gjennomførte det russiske forsvaret en offensiv i Donbass og tok det meste av Luhansk fylke (Ponomarenko 2022). Per august 2022 hadde russerne tatt 20 prosent av ukrainsk territorium.

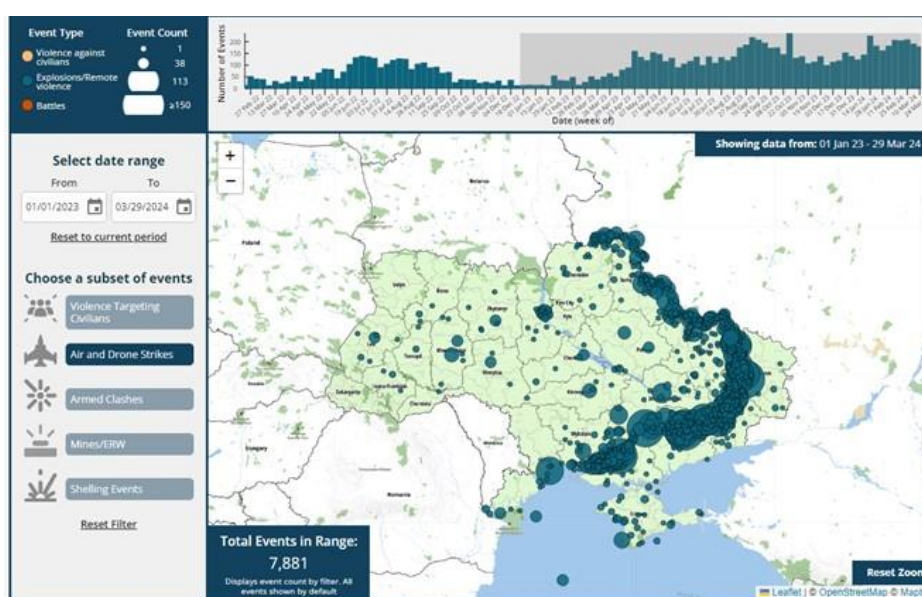
Høsten 2022 gjenerobret ukrainske styrker hele Kharkiv fylke og Kherson by. Russland erobret byen Bakhmut i Donetsk fylke våren 2023 etter en lengre offensiv der, med store tap på begge sider (Center for Preventive Action 2023). Sommeren 2023 startet det ukrainske forsvaret en lenge varslet offensiv i øst (Donetsk fylke) og sør (Zaporizjzja og Kherson fylker). Offensiven feilet, og i oktober gikk russiske styrker til angrep på byen Avdjivka i Donetsk fylke (Avdjivka er en forstad til Donetsk by). Russland klarte å ta byen i februar 2024, med store tap av militært utstyr og personell (Boyle 2023).

2.2 Dagens situasjon

Dagens stridshandlinger foregår i all hovedsak langs den over 100 mil lange frontlinjen som går fra grensen mot Russland i nord-øst, langs grensen mellom Luhansk og Kharkiv fylker, gjennom Donetsk og Zaporizjzja fylker og langs Dnipro i Kherson fylke ned til Svartehavet (se kartet i fotnote¹) (ISW u.å.). Det er Russland som i dag har det militære overtaket de fleste stedene ved fronten og har intensivert angrepene sine (Kofman & Danforth 2024), selv om dette er noe de ikke klarer å utnytte til det fulle. Med unntak av erobringen av Bakhmut og Avdjivka, har det vært liten territoriell fremgang for noen av partene siden november 2022 (O'Hanlon, Stelzenmüller & Wessel 2024). Ekspertene mener russerne har erobret rundt 500 kvadratkilometer siden de startet sin offensiv ved Avdjivka i oktober 2023 (Bailey et al. 2024).

¹ Interactive Map: Russia's Invasion of Ukraine:
<https://storymaps.arcgis.com/stories/36a7f6a6f5a9448496de641cf64bd375> (ISW u.å.).

Russland retter jevnlig luftangrep med missiler og droner mot byer i hele Ukraina. I desember 2023 og januar 2024 økte antallet luftangrep betydelig mot byer som Dnipro, Kharkiv, Kyiv, Lviv, Odesa og Zaporizjzja (ACAPS 2024). Sammenlignet med høsten og vinteren 2022/2023, da luftangrep i hovedsak ble rettet mot landets energinfrastruktur, har angrepene denne vinteren i større grad vært rettet mot militærinfrastruktur, som flybaser. I mars 2024 ble imidlertid energinfrastruktur på nytt hardt rammet, blant annet vannkraftverk. Selv om flertallet av innkommende droner og missiler frem til nå har blitt skutt ned av luftvern, gjør nedfallsavfall skade på bygninger og sivile (Independent International Commission of Inquiry on Ukraine 2023, s. 50-52; Olearchyk 2024). Angrepene inntreffer ofte flere ganger i uka, og antall sivile ofre varierer.² Angrepene i vest skjer betydelig sjeldnere enn i øst og i Kyiv. Se kartet under fra ACLED³ over luft- og droneangrep i perioden 1. januar 2023–1. april 2024.

Kilde: ACLED (u.å.).

FNs høykommissær for menneskerettigheter (OHCHR) rapporterte i mars 2024 om drøyt 30 000 sivile ofre siden februar 2022.⁴ Rundt 10 500 er drept og rundt 20 000 skadet. FN påpeker at det er store mørketall, særlig fra våren 2022 da et stort antall sivile skal ha blitt drept i områder som i dag er russisk kontrollert. De fleste drepes/skades av eksplosiver (droner, raketter og missiler) i ukrainsk myndighetskontrollerte deler av landet med nærhet til frontlinjen (OHCHR 2024b). Kartet under viser antall drepte og sårede sivile som følge av droner og

² I et stort angrep 29. desember 2023 mot øst, vest, sør og sentrale deler av landet, som beskrives som det største luftangrepet siden invasjonen startet i februar 2022, ble det rapportert om over 30 drepte og 145 skadde sivile (Aubenas 2023).

³ ACLED samler inn og undersøker informasjon fra utvalgte lokale, nasjonale og internasjonale kilder, inkludert media, kritisk gjennomgåtte kontoer i sosiale medier, myndigheter, NGO-er og partnerorganisasjoner (ACLED 2023). ACLEDs tall er ikke nødvendigvis presise, men gir et bilde på voldens spredning og omfang over tid.

⁴ Dette er det totale antallet drepte og sårede sivile siden 24. februar 2022.

LEGEND

- ↑ killed
- ↑ injured

Regions and Casualties:

Region	Killed	Injured
Volynska	4	9
Rivnenska	4	15
Lьвівська	87	24
Тернопільська	10	1
Хмельницька	6	1
Вінницька	47	38
Черкаська	217	37
Київська	193	18
Чернігівська	36	18
Сумська	89	5
Луганська	226	23
Донецька	19	66
Закарпатська	110	56
Івано-Франківська	102	151
Рівненська	206	408
Житомирська	606	224
Полтавська	18	23
Харківська	27	65
Львівська	18	23
Тернопільська	18	23
Хмельницька	18	23
Вінницька	18	23
Черкаська	18	23
Київська	18	23
Чернігівська	18	23
Сумська	18	23
Луганська	18	23
Донецька	18	23
Закарпатська	18	23
Івано-Франківська	18	23
Рівненська	18	23
Полтавська	18	23
Харківська	18	23
Львівська	18	23
Тернопільська	18	23
Хмельницька	18	23
Вінницька	18	23
Черкаська	18	23
Київська	18	23
Чернігівська	18	23
Сумська	18	23
Луганська	18	23
Донецька	18	23
Закарпатська	18	23
Івано-Франківська	18	23
Рівненська	18	23
Полтавська	18	23
Харківська	18	23
Львівська	18	23
Тернопільська	18	23
Хмельницька	18	23
Вінницька	18	23
Черкаська	18	23
Київська	18	23
Чернігівська	18	23
Сумська	18	23
Луганська	18	23
Донецька	18	23
Закарпатська	18	23
Івано-Франківська	18	23
Рівненська	18	23
Полтавська	18	23
Харківська	18	23
Львівська	18	23
Тернопільська	18	23
Хмельницька	18	23
Вінницька	18	23
Черкаська	18	23
Київська	18	23
Чернігівська	18	23
Сумська	18	23
Луганська	18	23
Донецька	18	23
Закарпатська	18	23
Івано-Франківська	18	23
Рівненська	18	23
Полтавська	18	23
Харківська	18	23
Львівська	18	23
Тернопільська	18	23
Хмельницька	18	23
Вінницька	18	23
Черкаська	18	23
Київська	18	23
Чернігівська	18	23
Сумська	18	23
Луганська	18	23
Донецька	18	23
Закарпатська	18	23
Івано-Франківська	18	23
Рівненська	18	23
Полтавська	18	23
Харківська	18	23
Львівська	18	23
Тернопільська	18	23
Хмельницька	18	23
Вінницька	18	23
Черкаська	18	23
Київська	18	23
Чернігівська	18	23
Сумська	18	23
Луганська	18	23
Донецька	18	23
Закарпатська	18	23
Івано-Франківська	18	23
Рівненська	18	23
Полтавська	18	23
Харківська	18	23
Львівська	18	23
Тернопільська	18	23
Хмельницька	18	23
Вінницька	18	23
Черкаська	18	23
Київська	18	23
Чернігівська	18	23
Сумська	18	23
Луганська	18	23
Донецька	18	23</

2.3 Partene i konflikten

2.4 Hvor har de ulike aktørene kontroll

Russland okkuperer omtrent hele Luhansk fylke, rundt halvparten av Donetsk fylke, og rundt to tredjedeler av Zaporizjzja og Kherson fylker. Kart i vedlagte artikkel fra Financial Times gir god oversikt over de russiskokkuperte områdene (Financial Times 2024).⁵ Områdene utover dette er per i dag kontrollert av ukrainske myndigheter.

⁵ <https://www.ft.com/content/4351d5b0-0888-4b47-9368-6bc4dfbccbf5> (Financial Times 2024).

3 Sikkerhetshendelser i Zakarpattja fylke

3.1 Sikkerhetshendelser og sivile ofre 1. januar 2023–1. april 2024

Siden sommeren 2022 har alt av kamper mellom russiske og ukrainske militære styrker foregått langs frontlinjen som strekker seg godt over 100 mil fra nord til sør, øst og sør i landet. Vinterhalvåret 2022/23 og 2023/24 rettet derimot det russiske forsvaret luftangrep med droner og missiler mot større deler av landet enn der kampene foregår, også mot vestlige deler av landet, i hovedsak mot Lviv fylke.

Det interaktive kartet Air Raid Alert Map of Ukraine gir blant annet oversikt over antall flyalarmer i de ulike fylkene i Ukraina. Ifølge kilden har flyalarmen gått 234 ganger i Zakarpattja fylke siden 1. januar 2023 (Alerts in Ukraine 2024).

Den ukrainske Helsingforskomiteen har i samarbeid med andre ukrainske menneskerettsorganisasjoner som Kharkiv Human Rights Group og Center for Civil Liberties (T4P) kartlagt og laget en database over overgrep i ukrainske fylker siden starten av fullskalainvasjonen. Ifølge databasen har Zakarpattja fylke blitt utsatt for luftangrep ved én anledning siden februar 2022. Kvelden 3. mai 2022 traff et missil jernbanestasjonen i byen Volovets. Det var ingen personskader eller dødsfall som følge av rakettangrepet. 57 hus var uten gassforsyning som følge av angrepet, rapporterte JSC "Zakarpatgaz" (Tyshchenko 2022; T4P 2024; Ukrinform 2022).

Til sammenligning viser tall fra databasen 86 luftangrep mot Lviv fylke samme periode og 12 650 angrep mot Kharkiv fylke, betydelig nærmere frontlinjen og grensen til Russland, og således mer utsatt for korttrekkende skyts (T4P u.å.-a, b).

4 Internt fordrevne og returbefolkning

IOM (2024b, s. 1) anslår at det pr. desember 2023 var rundt 3,7 millioner de facto internt fordrevne i Ukraina. Den første bølgen kom i mars 2014, i forkant av folkeavstemningen om hvorvidt Krym skulle bli en del av den russiske føderasjonen. En langt større bølge fulgte våren og forsommeren 2014, forårsaket av krigshandlingene i fylkene Donetsk og Luhansk, helt øst i landet.

Russlands fullskalainvasjon i februar 2022 satte i gang den tredje bølgen. Antallet registrerte internt fordrevne på rundt 1,4 millioner i 2020 (IOM 2020), steg til 6,9 millioner i 2022 (IOM 2022, s. 1), og estimeres i dag til 3,7 millioner. I tillegg har en stor andel returnert etter opphold utenfor eller innad i landet. Den såkalte returbefolkningen teller nesten 4,5 millioner (IOM 2024b, s. 1).

Et betydelig antall av de internt fordrevne har tatt opphold i de vestligste fylkene av Ukraina, med den høyeste andelen i Zakarpattjas nabofylke, Lviv. Den vestlige regionens fylker er generelt preget av å være transittfylker for personer med intensjon om å reise ut av Ukraina.

Lokale myndigheter anslår at omtrent en halv million fordrevne tok opphold i Zakarpattja fylke i månedene etter februar 2022. Per utløpet av februar 2024 var nesten 133 000 personer registrert som internt fordrevne i fylket (IOM 2024a, s. 1-2; Ukrinform 2023).⁶ Antallet er sannsynligvis betydelig høyere, siden mange ikke registrerer seg – lokale myndigheter estimerer at om lag 300 000 hadde opphold i fylket per medio 2023 (NISS 2023; Ukrinform 2023). Som i den øvrige vestre regionen, er noe over halvparten kvinner (ca. 55 prosent i Zakarpattja) (IOM 2023a, s. 7). Anslag på returbefolkningen til Zakarpattja teller 10 000 personer (IOM 2024b, s. 11).

Vi viser for øvrig til Landinfos temanotat om internt fordrevne i Ukraina fra 2020, som i større detalj beskriver generelle utfordringer internt fordrevne står overfor. Notatet bygger på intervjuer med primærkilder i Kyiv og Kharkiv, som vi møtte under en informasjonsinnhentingsreise høsten 2019 (Landinfo 2020a).

5 Humanitære forhold

Krigen har hatt store konsekvenser for sivilbefolkningen. Regelmessige og pågående angrep på infrastruktur rammer også områder utenfor det østlige Ukraina. Mange fylker har samtidig en utfordrende oppgave med å huse de til sammen millioner av internt fordrevne.

Enkelte sektorer har vært særlig utsatt for ødeleggelser. De mest omfattende skadene er påført landets boligmasse og infrastruktur (om lag ti prosent av boligmassen regnes som skadet eller ødelagt).⁷ Derneft følger ødeleggelser på sektorer som vei- og transportnett, industri, samt energi- og jordbrukssektor. Skadeomfanget er størst i fylkene Donetsk, Kharkiv, Luhansk, Zaporizjzja og Kherson, som ligger nærmest frontlinjen (WB et al. 2024, s. 15, figur 2).

⁶ Siden fullskalainvasjonen har IOM samlet inn data om internt fordrevne, hjemvendte (returbefolkning) samt befolkningen som ikke har flyttet. De russiskokkuperte områdene og Krym dekkes ikke. Dataene baseres på kvartalsvise nasjonale undersøkelser, og egner seg således også til sammenligning over tid. Den siste rapporten som foreligger, er basert på tall og funn fra slutten av desember 2023. For mer informasjon om metodikken, se IOM 2024b, s. 11.

⁷ Ifølge myndighetenes definisjon omfatter sektoren «housing and utilities» boliger, sentralvarme, energieffektivisering, kommunale tjenester, avfallshåndtering, vann- og sanitærtjenester (WB et al. 2024, s. 18, fotnote 15).

Målrettede angrep på energiinfrastruktur har siden 2022 tidvis ført til mangel på gass, elektrisitet og vannforsyning, noe som også rammer innbyggere i det vestlige Ukraina, herunder Zakarpattja (se blant annet Mazurenko 2024).

5.1 Offentlige tjenester og sivil infrastruktur

Tilstrømningen av internt fordrevne har medført press på boligmarkedet i Zakarpattja, og lokale myndigheter har måttet omdisponere boligmasse for å tilrettelegge for midlertidige sheltere og kollektivsentre. Det er etablert i overkant av 100 kollektivsentre i fylket (United Voices in Action 2023; Ukrinform 2023). Omtrent ti prosent av de registrerte internt fordrevne bor i sentrene, mens de øvrige bor hos familie og venner eller i leid bolig (IOM 2023a, s. 10).

Lokale myndigheter, lokale og internasjonale organisasjoner, NGO-er og frivillige har sammen bidratt med humanitær hjelp. Det er opprettet et IDP Council, som bistår internt fordrevne med blant annet å finne arbeid og bolig. En lang rekke frivillige og humanitære organisasjoner deltar i bistandsarbeidet (United Voices in Action 2023).

Økningen i etterspørsel etter offentlige tjenester i de vestlige fylkene – fra helse-tjenester, boligassistanse, behov for informasjon og tilgang til dokumentasjon – skyldes i stor grad tilstrømningen av internt fordrevne. De humanitære tiltakene omfatter blant annet distribusjon av mat og andre behovsartikler, informasjonsformidling, rettshjelp og økonomisk bistand. Ofte omfatter gruppen internt fordrevne en høy andel sårbare personer, med stort behov for bistand.

Lederen av Zakarpattia Oblast Military Administration, Viktor Mykyta, har pekt på utfordringene med et så høyt antall fordrevne. I fylkets største by, Uzhhorod, er offentlig infrastruktur presset (Mykyta, som sitert i Ukrinform 2023):

There are traffic jams, overcrowded schools and kindergartens (40–45 children per classroom), there are also problems with water, garbage, and the cemetery. On the whole, the situation with schools is intolerable.

Internt fordrevne har rapportert om problemer med integrering i lokalsamfunn, diskriminering og trakassering, også av medfølgende barn (DRC 2023, s. 14; se også Ukrinform 2023; IOM 2023a, s. 16-18). Det er også rapportert om konflikter som følge av språkforskjeller og bruk av russisk i de vestlige vertsfylkene (DRC 2023, s. 14; Podgórska et al. 2023).

Generelt rapporterer ofte internt fordrevne om problemer med å få tilgang til ulike offentlige tjenester. I Zakarpattja synes det derimot som om de fleste internt fordrevne har klart å få tilgang til eksempelvis helse- og sosialtjenester, barnehage og skole (IOM 2023a, s. 3):

Overall, almost 90 per cent of IDPs managed to access at least some of the local services required, albeit not always easily.

Særskilte stønadsordninger for internt fordrevne omtales nærmere i 5.1.6.

5.1.1 Sysselsetting og husholdsøkonomi

Nasjonale undersøkelser fra september 2023 viser at nesten halvparten av dem som var sysselsatt før krigen, har fortsatt i sine vanlige jobber, om lag 15 prosent jobber delvis eller eksternt fra den fysiske arbeidsplassen (som på hjemmekontor), mens 15 prosent har funnet nye jobber (WB et al. 2024, s. 98; Rating Group 2023).

På landsbasis var drøyt ti prosent arbeidsledige i februar 2024, omtrent en halvering fra 2023 (Statista 2024).

Mange internt fordrevne oppgir ansvar for barnepass som hovedgrunn til arbeidsledighet. Flere oppgir også mangel på ledige jobber, eller at egen kompetanse ikke møter behovene på arbeidsmarkedet. Internt fordrevne i de vestlige fylkene har også rapportert om motvilje blant arbeidsgivere til å ansette dem, i hovedsak på grunn av usikkerhet på om de vil bli værende eller returnere til opphavssted. Manglende språkkunnskaper kan også være en medvirkende faktor til vansker med å komme seg inn på arbeidsmarkedet (DRC 2023, s. 14, 25; se også Ukrinform 2023).

I Zakarpattja viser funn fra IOMs undersøkelser (2023a, s. 11-12) at omtrent en tredjedel av de internt fordrevne har fulltids- eller deltidsarbeid. Respondentene oppga at hovedårsakene til arbeidsledighet var oppnådd pensjonsalder, kronisk sykdom eller svangerskapspermisjon.

En artikkel fra det ukrainske National Institute for Strategic Studies (NISS 2023) beskriver at det er utfordrende for internt fordrevne å finne arbeid i Zakarpattja:

One of the most acute problems for internally displaced persons is difficulties in finding a job. Thus, a relatively high (44.4%) unemployment rate was recorded among all surveyed IDPs, which is twice (20.1%) higher than the rates of respondents among the local population.

Verdensbankens undersøkelser (WB et al. 2024, s. 98) viser at ca. ti prosent av husholdningene på landsbasis oppga å ha gått tom for mat, og nesten 30 prosent at de hadde spist mindre variert mat grunnet pengemangel på et tidspunkt i løpet av en 30-dagers periode. Samtidig oppga ca. 15 prosent at de måtte låne penger for å dekke grunnleggende behov, mens ytterligere 12 prosent ikke klarte å betale regninger (for offentlige tjenester som strøm, vann etc.).

Omtrent halvparten av ikke-fordrevne hushold oppgir å leve på minstelønn (6700 UAH (1955 NOK), jf. Ukrainas statsbudsjett 2023). Svært mange, både ikke-fordrevne og internt fordrevne, opplyser at de etter hvert har brukt opp sparepengene (IOM 2023b, s. 23). Internt fordrevne kan motta bolig- og kontantstøtte (såkalte cash assistance schemes) (se kapittel 5.1.6).

Over 60 prosent av de internt fordrevne oppgir at den månedlige kontantstøtten til internt fordrevne, er deres hovedinntekt. En fjerdedel er avhengige av sosialstønad, en tredjedel av pensjonsutbetaling (IOM 2023a, s. 3, 15).

Behov for økonomisk støtte (cash assistance) rapporteres gjennomgående blant både internt fordrevne (53 prosent) og ikke-fordrevne (36 prosent) (IOM 2023a, s. 3, 20).

5.1.2 Tilgang til bolig

Det er primært internt fordrevne som melder om vansker med tilgang på bolig. Blant dem som leier bolig på det private markedet, er det svært mange som har muntlige leieavtaler i stedet for formelle leiekontrakter. Mange er derfor bekymret for å miste boligen (DRC 2024b).

Kilder påpeker at det er en høyere andel sårbare grupper blant beboere i kollektivsentre, enn blant dem som bosetter seg privat. Det er flere pensjonister, kronisk syke og uføre i kollektivsentrene. IOM har rapportert om mangelfulle forhold ved kollektivsentre i Zakarpattja, herunder manglende tilrettelegging for uføre, manglende bomberom og at det ikke finnes adekvate oppholdsrom for beboere (IOM 2024c, s. 2). Per oktober 2023 var nær 60 prosent av beboerne i Zakarpattjas kollektivsentre uføre, mens ca. 35 prosent var kvinneledete hushold (REACH 2023, s. 2).

5.1.3 Tilgang til skole og utdanning

På landsbasis er det estimert at nesten 15 prosent av skoleinfrastruktur ble skadet eller ødelagt i perioden fra februar 2022 til desember 2023. Barn og unge, fra laveste til høyeste utdanningstrinn, har blitt rammet av ødelagte eller manglende utdanningsfasiliteter, og har blitt undervist i bomberom. Digital undervisning er utbredt der forholdene ikke legger til rette for annet (WB et al. 2024, s. 87-89).

5.1.4 Tilgang til helsetjenester

Nesten en fjerdedel av respondentene i IOMs undersøkelser i Zakarpattja setter helse som et prioritert behov (IOM 2023a, s. 20). Om lag 15 prosent oppgir behov for spesialisthelsetjenester og 10 prosent for psykiske helsetjenester (IOM 2023a, s. 3).

På landsbasis oppgir mange internt fordrevne mangelfull tilgang til helsetjenester. Dette forklares med at det enten ikke finnes tilgjengelig helsefasilitet eller spesialisthelsetjeneste, eller at transportkostnader og avstand til behandlingssted, eventuelt kostnader for behandling, forhindrer tilgang (DRC 2023, s. 21). Antallet som oppgir manglende tilgang, er lavere i Zakarpattja enn i de to andre vestlige fylkene Lviv og Volyn (se blant annet Landinfo 2024a, s. 21; 2024b, s. 18).

5.1.5 Støtnadsordninger ⁸

Dårlig økonomi er en av de mest utbredte utfordringene blant både ikke-fordrevne og internt fordrevne. Offentlige ytelser i form av pensjon og trygd er for mange ikke tilstrekkelig, særskilt for arbeidsledige. Over halvparten av internt fordrevne rapporterer behov for ytterligere kontantstønad, boligstønad eller sosialhjelp (IOM 2023a, s. 15).

Registrerte internt fordrevne kan motta boligstøtte (direkte fra det statlige budsjettet). Personer med nedsatt funksjonsevne og barn under 18 år mottar 3000 UAH (875 NOK) månedlig, mens voksne får 2000 UAH (583 NOK) per person. Kilder påpeker at støtten ikke er tilstrekkelig til å dekke vesentlige behov (WB et al. 2024, s. 61). Man kan søke om støtte gjennom Dija (se kapittel 5.1.7) eller hos lokale myndigheter (eDopomoga u.å.).⁹

Stønad fra det internasjonale samfunn

Utover den begrensede pengestøtten ukrainske myndigheter gir til internt fordrevne (i tillegg til sedvanlige pensjonsutbetalinger, sosialstønader etc.), har det vært store overføringer fra det internasjonale samfunnet til sivilbefolkningen. Mange koordineringsmekanismer er etablert, som Ukraine Cash Working Group¹⁰ og Multi-Donor Coordination Platform for Ukraine (les mer om ulike koordinerte tiltak i blant annet WB et al. 2024, s. 24-28; Rudnicki et al. 2023).

UNICEF, UNHCR, Verdens matvareprogram (WFP) og IOM er blant organisasjonene som, i samarbeid med ukrainske myndigheter, deltar i bistandsarbeidet. Nødhjelp og humanitær assistanse retter seg ikke kun mot internt fordrevne, men også mot andre sårbare grupper. Mye av bistanden har vært gitt i form av kontantstøtte, mat og medisiner (OCHA 2024; Rudnicki et al. 2023).

⁸ I artikkelen *Electricity, water, gas and minimum wage: how prices and payments will change in 2024* (Visit Ukraine Today 2024) oppgis blant annet dagens satser for pensjon, minstelønn, barne-trygd og ulike andre offentlige ytelser.

⁹ Se notis fra Department of Social Protection (Lviv Regional Military Administration 2024) om kategoriene som er omfattet av ordningen per mars 2024.

¹⁰ Ukraine Cash Working Group (CWG) ble introdusert i 2014 og fullt etablert i 2016. Arbeidsgruppen ledes av ACTED og OCHA, og fokuserer på koordinering av kontantstøtte (Multi-Purpose Cash Assistance) som del av den humanitære bistanden (OCHA 2022).

5.1.6 Digital tilgang til offentlige tjenester og stønadsordninger

Ukrainere har i løpet av de siste få årene i økende grad kunnet benytte seg av elektroniske tjenester, for blant annet å få tilgang på offentlige stønader og digitale dokumenter. Digitale løsninger omfatter blant annet Dija (se nedenfor) og pensjonsfondets digitale plattform. Disse tjenestene erstatter tidligere, mer byråkratiske søknadsprosedyrer og behov for fysisk oppmøte ved offentlige kontorer i inn- og utland (WB et al. 2024, s. 100; Landinfo 2024c, kapittel 8).

Gjennom Dija, i bruk siden 2020, kan man søke om blant annet stønad ved fødsel og adopsjon, ytelser som dekker ulike helsetilstander og funksjonsnedsettelse, ytelser til enslige foreldre og stønadsordninger for internt fordrevne. Tjenesten er beskrevet i Landinfos notat om ukrainske ID-dokumenter (2024, kapittel 8).

I *Third Ukraine Rapid Damage and Needs Assessment* opplyses det at ukrainske myndigheter i løpet av 2024 vil lansere ytterligere ti sosialstøtnadsprogrammer i Dija, relatert til behov i krigstid (WB et al. 2024, s. 100).

5.2 Sårbare grupper

Enkelte grupper anses som spesielt sårbare og har de største utfordringene med tilgang til offentlige tjenester. DRC trekker frem eldre og uføre, personer med alvorlige sykdommer, lavinntektsfamilier, arbeidsledige, enslige forsørgere og familiemedlemmer av forsvunne personer, falne eller aktive soldater som særskilt sårbare (DRC 2024a, s. 33-36, tabell 5).

Gruppene som anses som særskilt sårbare, både blant internt fordrevne og øvrig befolkning, er sammenfallende uavhengig av bosted. Derfor viser vi til den kortfattede redegjørelsen om sårbarhet blant eldre, uføre og barn i temanotatet av 11. april 2024 (Landinfo 2024a). Landinfo legger til grunn at forholdene i Zakarpattja ikke er vesentlig annerledes enn i nabofylket.

Referanser

Skriftlige kilder

- ACAPS (2024, 29. februar). *Ukraine: Scenarios. Update on scenarios and outlook into 2024*. ACAPS. Tilgjengelig fra https://www.acaps.org/fileadmin/Data_Product/Main_media/20240229_ACAPS_Ukraine_Analysis_Hub_update_on_scenarios_and_outlook_into_2024_01.pdf [lastet ned 15. mars 2024].
- ACLED, dvs. The Armed Conflict Location & Event Data Project (2023, mars). *Quick Guide to ACLED Data*. [s.l.]: ACLED. Tilgjengelig fra <https://acleddata.com/resources/quick-guide-to-acleddata/#s10> [lastet ned 13. november 2023].
- ACLED, dvs. The Armed Conflict Location & Event Data Project (u.å.). *Ukraine Conflict Monitor*. [s.l.]: ACLED. Tilgjengelig fra <https://acleddata.com/ukraine-conflict-monitor/> [lastet ned 31. oktober 2023].
- Alerts in Ukraine (2024, 22. mars). *Air Raid Alert Map of Ukraine by region January 2023 to March 2024*. Tilgjengelig fra <https://alerts.in.ua/en> [lastet ned 22. mars 2024].
- Aubenas, F. (2023, 29. desember). More than 120 Russian missiles and drones hit Ukraine. *Le Monde*. Tilgjengelig fra https://www.lemonde.fr/en/international/article/2023/12/29/over-100-russian-missiles-and-drones-hit-ukraine_6385187_4.html [lastet ned 13. mars 2024].
- Bailey, R.; Stepanenko, K.; Evans, A.; Wolkow, N. & Kagan, F.W (2024, 28. mars). *Russian Offensive Campaign Assessment - March 28*. Washington, D.C.: ISW. Tilgjengelig fra <https://www.understandingwar.org/sites/default/files/Russian%20Offensive%20Campaign%20Assessment%2C%20March%2028%2C%202024%20PDF.pdf> [lastet ned 18. april 2024].
- Boyle, C. (2023, 28. oktober). Russian losses in battle for Avdiivka may be worst of 2023, says UK. *The Guardian*. Tilgjengelig fra <https://www.theguardian.com/world/2023/oct/28/russian-losses-in-battle-for-avdiivka-may-be-worst-of-2023-says-uk> [lastet ned 30. oktober 2023].
- Center for Preventive Action (2023, 17. oktober). *War in Ukraine*. New York: Global Conflict Tracker. Tilgjengelig fra <https://www.cfr.org/global-conflict-tracker/conflict/conflict-ukraine#RecentDevelopments-2> [lastet ned 7. november 2023].
- CIA (u.å.). *The World Factbook: Ukraine*. Washington, D.C.: CIA. Tilgjengelig fra <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/ukraine/> [lastet ned 3. november 2023].
- DRC (2023). *DRC Quarterly Protection Monitoring Report Ukraine - April-June 2023*. København: DRC. Tilgjengelig fra https://pro.drc.ngo/media/szkllyef1/drc-qpmr_april_june_2023.pdf [lastet ned 10. april 2024].
- DRC (2024a, 12. mars). *Lvivska Oblast Multi-Sectoral Needs Assessment*. København: DRC. Tilgjengelig fra <https://reliefweb.int/report/ukraine/lvivska-oblast-multi-sectoral-needs-assessment-chervonohradskyi-stryiskyi-and-drohobyttskyi-raions-february-2024> [lastet ned 13. mars 2024].
- DRC (2024b, 16. april). *Ukraine Protection monitoring dashboard - Volynska*. København: DRC. Tilgjengelig fra <https://infoportal-ua.drc.ngo/dashboard/protection-monitoring> [lastet ned 16. april 2024].
- ECHO, dvs. European Civil Protection and Humanitarian Aid Operations. (2014). *Ukraine Base Map*. I. Brussel: ECHO. Tilgjengelig fra

<https://ercportal.jrc.ec.europa.eu/Maps#/maps?pageIndex=1&pageSize=200&mt=Base%20map> [lastet ned 15. november 2023].

eDopomoga (u.å.). *Social assistance to war victims. Information on payments, assistance and obtaining IDP status*. Kyiv: Ministry of Social Policy of Ukraine. Tilgjengelig fra <https://groshi.edopomoga.gov.ua/> [lastet ned 21. mars 2024].

Farbar, K. (2023, 4. mai). How war has hit Zakarpattia, hundreds of miles from Ukraine's frontlines. *Open Democracy*. Tilgjengelig fra <https://www.opendemocracy.net/en/odr/zakarpattia-ukraine-russia-war-front-line-idps-conscription-hungary/> [lastet ned 18. april 2024].

Financial Times (2024, 19. april). Ukraine's counteroffensive against Russia in maps: latest updates. *Financial Times*. Tilgjengelig fra <https://www.ft.com/content/4351d5b0-0888-4b47-9368-6bc4dfbccbf5> [lastet ned 29. april 2024].

Havlik, P.; Kochnev, A. & Pindyuk, O. (2020, juni). *Economic challenges and costs of reintegrating the Donbas region in Ukraine*. Wien: The Vienna Institute for International Economic Studies Tilgjengelig fra <https://wiiw.ac.at/economic-challenges-and-costs-of-reintegrating-the-donbas-region-in-ukraine-dlp-5351.pdf> [lastet ned 6. oktober 2023].

HRW, dvs. Human Rights Watch (2023, 20. desember). *Russia Forces Ukrainians in Occupied Areas into Military*. New York: HRW. Tilgjengelig fra <https://www.hrw.org/news/2023/12/20/russia-forces-ukrainians-occupied-areas-military> [lastet ned 13. mars 2024].

Independent International Commission of Inquiry on Ukraine (2023, 29. august). *Conference room paper of the Independent International Commission of Inquiry on Ukraine*. New York: UN Human Rights Council. Tilgjengelig fra https://www.ohchr.org/sites/default/files/2023-08/A_HRC_52_CRP.4_En%20%28003%29.pdf [lastet ned 16. november 2023].

IOM (2020). *"Struggling to get through each day." New IOM IDP Survey from Ukraine*. Genève: IOM. Tilgjengelig fra <https://www.iom.int/news/struggling-get-through-each-day-new-iom-idp-survey-ukraine> [lastet ned 21. mars 2024].

IOM (2023a, mars). *Mapping the Situation and Needs of Displaced People in Zakarpatska Oblast*. Genève: IOM. Tilgjengelig fra https://dtm.iom.int/sites/g/files/tmzbd1461/files/reports/ZOMA%20Final%20Report%20-%20ENG_new.pdf [lastet ned 19. april 2024].

IOM (2023b, oktober). *Oblast Profiles*. Genève: IOM. Tilgjengelig fra https://dtm.iom.int/sites/g/files/tmzbd1461/files/reports/Oblast_profiles_Nov23_one_file_2023_1211-merged_final%20%281%29.pdf [lastet ned 13. mars 2024].

IOM (2024a, februar). *Ukraine — Area Baseline Assessment (Raion Level) — Round 33 (February 2024)*. Genève: IOM. Tilgjengelig fra <https://dtm.iom.int/reports/ukraine-area-baseline-assessment-raion-level-round-33-february-2024> [lastet ned 5. april 2024].

IOM (2024b). *Ukraine — Internal Displacement Report — General Population Survey Round 15 (November – December 2023)*. Genève: IOM. Tilgjengelig fra <https://dtm.iom.int/reports/ukraine-internal-displacement-report-general-population-survey-round-15-november-december> [lastet ned 12. mars 2024].

IOM (2024c). *Zakarpatska Oblast Collective Centre Assessment*. Genève: IOM. Tilgjengelig fra <https://ukraine.iom.int/sites/g/files/tmzbd1461/files/documents/2024-03/zakarpatska.pdf> [lastet ned 19. april 2024].

IOM, dvs. International Organization for Migration (2022). *Ukraine Internal Displacement Report. General Population Survey. Round 8*. Geneva: IOM. Tilgjengelig fra https://dtm.iom.int/sites/g/files/tmzbd11461/files/reports/IOM_Gen%20Pop%20Report_R8_EN_G_updated%20logo%20%281%29.pdf [lastet ned 4. april 2024].

ISW, dvs. Institute for the Study of War (u.å.). *Interactive Map: Russia's Invasion of Ukraine*. Washington, D.C.: ISW. Tilgjengelig fra <https://storymaps.arcgis.com/stories/36a7f6a6f5a9448496de641cf64bd375> [lastet ned 19. mars 2024].

Kofman, M. & Danforth, N. (2024, 5. januar). *Ukraine prepares for 2024* [podcast]. Tilgjengelig fra <https://warontherocks.com/2024/01/ukraine-prepares-for-2024/> [lastet ned 13. mars 2024].

Landinfo (2020a, 16. april). *Internflyktninger*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2020/04/Ukraina-temanotat-Internflyktninger-16042020.pdf> [lastet ned 21. mars 2024].

Landinfo (2020b, 5. oktober). *Sikkerhetssituasjonen i separatistkontrollerte områder av Donetsk og Luhansk*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2020/10/Ukraina-temanotat-Sikkerhetssituasjonen-i-Donetsk-og-Luhansk-05102020.pdf> [lastet ned 6. november 2023].

Landinfo (2024a, 11. april). *Landinfo temanotat Ukraina: Sikkerhetssituasjonen og humanitære forhold i Lviv fylke*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2024/04/Ukraina-temanotat-Sikkerhetssituasjonen-og-humanitaere-forhold-i-Lviv-fylke-11042024.pdf> [lastet ned 16. april 2024].

Landinfo (2024b, 29. april). *Landinfo temanotat Ukraina: Sikkerhetssituasjonen og humanitære forhold i Volyn fylke*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2024/04/Ukraina-temanotat-Sikkerhetssituasjonen-i-Volyn-fylke-29042024.pdf> [lastet ned 30. april 2024].

Landinfo (2024c, 25. januar). *Landinfo temanotat Ukraina: Sivilattester, identitets- og reisedokumenter*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2024/01/Temanotat-Ukraina-Sivilattester-pass-og-ID-dokumenter-25012023.pdf> [lastet ned 13. mars 2024].

Lviv Regional Military Administration (2024, 3. februar). *Payments for IDPs after March 1: who will be extended, and for whom the conditions will be revised*. Lviv: Lviv Regional Military Administration. Tilgjengelig fra <https://loda.gov.ua/news/91326#:~:text=%D0%A3%20%D1%81%D1%96%D1%87%D0%BD%D1%96%202024%20%D1%80%D0%BE%D0%BA%D1%83%20%D0%A3%D1%80%D1%8F%D0%B4,1%20%D0%B1%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%B7%D0%BD%D1%8F%20%D0%B1%D0%B5%D0%B7%20%D0%B4%D0%BE%D0%B4%D0%B0%D1%82%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D0%B3%D0%BE%20%D0%B7%D0%B2%D0%B5%D1%80%D0%BD%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F> [lastet ned 19. mars 2024].

Mazurenko, Alona (2024, 22. mars). Russian strikes on Ivano-Frankivsk and Khmelnytskyi Oblasts cause fatalities and infrastructure damage. *Ukrainska Pravda*. Tilgjengelig fra <https://www.pravda.com.ua/eng/news/2024/03/22/7447628/> [lastet ned 24. april 2024].

Minfin (2022, 21. mars). *Населення України Закарпатська обл. [Population of Ukraine Zakarpattia region]*. Kyiv: Minfin. Tilgjengelig fra <https://index.minfin.com.ua/ua/reference/people/zakarpatskaya/> [lastet ned 18 april 2024].

NISS, dvs. National Institute for Strategic Studies (2023, 25. mai). *New residents of Transcarpathia: the situation and needs of the displaced population*. Kyiv: NISS. Tilgjengelig

fra <https://niss.gov.ua/news/statti/novi-meshkantsi-zakarpattya-sytuatsiya-ta-potreby-peremishchenoho-naselennya> [lastet ned 24. april].

O'Hanlon, M.E.; Stelzenmüller, C. & Wessel, D. (2024, 2. januar). *Ukraine Index: Tracking developments in the Ukraine war*. Washington, D.C.: Brookings. Tilgjengelig fra <https://www.brookings.edu/articles/ukraine-index-tracking-developments-in-the-ukraine-war/> [lastet ned 13. mars 2024].

OCHA (2022, 25. mars). *Ukraine Cash Working Group Factsheet (as of 25 March 2022)*. New York: OCHA. Tilgjengelig fra <https://www.unocha.org/publications/report/ukraine/ukraine-cash-working-group-factsheet-25-march-2022-enuk> [lastet ned 21. mars 2024].

OCHA (2024, 22. februar). *Ukraine: Establishing the Workflow for Multi-purpose Cash Assistance Payments*. New York: OCHA. Tilgjengelig fra <https://www.unocha.org/publications/report/ukraine/ukraine-establishing-workflow-multi-purpose-cash-assistance-payments-enuk> [lastet ned 21. mars 2024].

OHCHR, dvs. Office of the High Commissioner for Human Rights (2024a, 22. februar). *Two year update. Protection of civilians: Impact of hostilities on civilians since 24 February 2022*. Geneve: OHCHR. Tilgjengelig fra https://ukraine.un.org/sites/default/files/2024-02/22%20Feb%202024%20Protection%20of%20Civilians_impact%20of%20hostilities%20on%20civilians%20since%2024%20Feb%202022_HRMMU%20report_ENG.pdf [lastet ned 27. mars 2024].

OHCHR, dvs. Office of the High Commissioner for Human Rights (2024b, 7. mars). *Ukraine: Protection of civilians in armed conflict. February 2024 update*. Geneve: OHCHR. Tilgjengelig fra https://ukraine.un.org/sites/default/files/2024-03/Ukraine%20-%20protection%20of%20civilians%20in%20armed%20conflict%20%28February%202024%29_ENG.pdf [lastet ned 13. mars 2024].

Olearchyk, R. (2024, 8. januar). Russia batters Ukraine in biggest air strikes since new year barrage. *Financial Times*. Tilgjengelig fra <https://www.ft.com/content/e1e54f7a-246d-4dd7-8b5e-974705058e9b> [lastet ned 13. mars 2024].

Podgórska, Karolina; Jekaterynczuka, Andrzej; Yarosh, Oksana; Kuzmuk, Olga & Liubchukb, Valentyna (2023). Support for Ukrainian refugees after Russia's invasion of Ukraine: aid structure and resilience factors. Case studies of Lublin and Luts'k. *European Societies*, 1-25. Tilgjengelig fra <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/14616696.2023.2206892> [lastet ned 10. april 2024].

Ponomarenko, I. (2022, 21. april). EXPLAINER: What to expect from the Battle of Donbas, Russia's new offensive. *Kyiv Independent*. Tilgjengelig fra <https://kyivindependent.com/explainer-what-to-expect-from-the-battle-of-donbas-russias-new-offensive/> [lastet ned 7. november 2023].

PopulationU (u.å.). *Ukraine population*. PopulationU. Tilgjengelig fra <https://www.populationu.com/ukraine-population> [lastet ned 3. november 2023].

Rating Group (2023, 28. september). *The twenty-fourth nationwide survey "Ukraine in times of war" Public sentiment and economic situation of the population (September 5-7, 2023)*. Kyiv: Rating Group. Tilgjengelig fra https://ratinggroup.ua/en/research/ukraine/dvadcyat_chetverte_zagalnonac_onalne_opituvanny_ukra_na_v_umovah_v_yni_nastro_ta_ekonom_chne_stanovi.html [lastet ned 13. mars 2024].

REACH (2023, oktober). *Ukraine Collective Site Monitoring – Round 10*. Genève: REACH. Tilgjengelig fra

https://www.ecoi.net/en/file/local/2103519/CCCM_CSM_R10_Brief_October+2023_ENG.pdf
[lastet ned 23. april 2024].

Rudnicki, Chloe; Schuppert, Ioanna A.; Yaremenko, Vlada & Yuan, Grace (2023, mars). *Multipurpose Cash Assistance in Ukraine. How do DEC Member Agencies operate the sustainability and shock responsiveness of multipurpose cash assistance in Ukraine?* London: London School of Economics and Political Science. Tilgjengelig fra https://www.calpnetwork.org/wp-content/uploads/ninja-forms/2/Reduced-LSE-DEC-Final-Report_UkraineMPCA_May2023.pdf [lastet ned 21. mars 2024].

Statista (2024, februar). Socioeconomic Indicators - Ukraine. *Statista*. Tilgjengelig fra <https://www.statista.com/outlook/co/socioeconomic-indicators/ukraine> [lastet ned 22. mars 2024].

T4P (2024). *T4P's database of war crimes: Statistical information - Zakarpattia region*. Kyiv: T4P. Tilgjengelig fra <https://t4pua.org/en/stat/3001> [Elektronisk abonnementsstjeneste].

T4P (u.å.-a). *T4P's database of war crimes: Statistical information - Kharkiv region*. Kyiv: T4P. Tilgjengelig fra <https://t4pua.org/en/stat/2993> [Elektronisk abonnementsstjeneste, lastet ned 18. mars 2024].

T4P (u.å.-b). *T4P's database of war crimes: Statistical information - Lviv region*. Kyiv: T4P. Tilgjengelig fra <https://t4pua.org/en/stat/3005> [Elektronisk abonnementsstjeneste, lastet ned 18. mars 2024].

Translators without borders (u.å). *Language map of Ukraine*. Idaho: Translators without borders. Tilgjengelig fra <https://translatorswithoutborders.org/languages-of-ukraine-interactive-en> [lastet ned 18. april 2024].

Tyshchenko, K. (2022, 3. mai). Strike in Zakarpattia: substation in Volovets damaged. *Ukrainska Pravda*. Tilgjengelig fra <https://www.pravda.com.ua/eng/news/2022/05/3/7343822/> [lastet ned 19. april 2024].

Udlændingestyrelsen (2022, desember 2022). *Russia: An update on military service since July 2022*. København: Udlændingestyrelsen. Tilgjengelig fra https://us.dk/media/10558/update-on-military-service-in-russia_tilgaengeligg.pdf [lastet ned 20. juni 2023].

Ukraine.com (u.å). *Zakarpattya oblast - the youngest region in Ukraine*. Kyiv: Ukraine.com. Tilgjengelig fra <https://www.ukraine.com/regions/zakarpattya-oblast/> [lastet ned 18. april 2024].

Ukrinform (2022, 4. mai). На Закарпатті після ракетного удару росіян немає жертв та постраждалих [There are no casualties or injuries in Zakarpattia after the Russian missile strike]. *Ukrinform*. Tilgjengelig fra <https://www.ukrinform.ua/rubric-regions/3474571-na-zakarpatti-pisla-raketnogo-udaru-rosian-nemae-zertv-ta-postrazdali.html> [lastet ned 19. april 2024].

Ukrinform (2023, 27. juli). Viktor Mykyta, Head of Zakarpattia Oblast Military Administration. *Ukrinform*. Tilgjengelig fra <https://www.ukrinform.net/rubric-ato/3741145-viktor-mykyta-head-of-zakarpattia-oblast-military-administration.html> [lastet ned 26. april 2024].

United Voices in Action (2023, 30. mars). Accommodation, Relocation, Legal Advice: How Zakarpatska Oblast Helps IDPs. *United Voices in Action*. Tilgjengelig fra <https://yednanniazaradyii.org.ua/en/publications/accommodation-relocation-legal-advice-how-zakarpatska-oblast-helps-idps/> [lastet ned 24. april 2024].

Visit Ukraine Today (2024, 9. januar). Electricity, water, gas and minimum wage: how prices and payments will change in 2024. *Visit Ukraine Today*. Tilgjengelig fra https://visitukraine.today/blog/3187/electricity-water-gas-and-minimum-wage-how-prices-and-payments-will-change-in-2024#google_vignette [lastet ned 3. april 2024].

WB, dvs. World Bank; Government of Ukraine, dvs. GOU; EU & UN (2024, februar). *Third Ukraine Rapid Damage and Needs Assessment. February 2022 – December 2023*. Washington, DC: World Bank. Tilgjengelig fra <https://ukraine.un.org/sites/default/files/2024-02/UA%20RDNA3%20report%20EN.pdf> [lastet ned 13. mars 2024].